

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras. I propositionen föreslås att en arbetslöshetsförmån ska betalas nedsatt med 4,65 procent för 65 utbetalningsdagar om en person inte under de 65 föregående dagarna då arbetslöshetsförmån betalats har visat aktivitet genom att under fyra på varandra följande kalenderveckor vara i arbete så länge att arbetet utfört under en kalendervecka skulle räknas in i arbetsvillkoret eller tjänat in motsvarande inkomst i företagsverksamhet eller deltagit fem dagar i sysselsättningsfrämjande service under nämnda 65 dagar.

Dessutom föreslås att självrisktiden förkortas från sju dagar till fem dagar.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2018 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2018.

INNEHÅLL

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Statsminister Juha Sipiläs regering utnämnde i samband med budgetförhandlingarna för 2017 statssekreterare Martti Hetemäki till att leda en trepartsarbetsgrupp som hade till uppgift att utarbeta ett gemensamt förslag för att öka sysselsättningen och förkorta arbetslöshetstiden. Ett av målen var att se över det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa så att det sporrar till snabbare sysselsättning, ökar antalet sysselsatta med 8 000 personer och har neutral effekt på statsfinanserna.

I enlighet med sitt uppdrag beredde arbetsgruppen en s.k. aktiveringsmodell för utkomstskyddet för arbetslösa, vilken har beräknats öka antalet sysselsatta på önskat sätt. De centralorganisationer på arbetsmarknaden som deltog i arbetsgruppen har inte förbundit sig till den föreslagna modellen. Genom denna regeringsproposition genomförs de ändringar i arbetslöshetsförmånerna som föreslås i arbetsgruppens promemoria.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Arbetsvillkor

En arbetslös som har uppfyllt arbetsvillkoret har rätt till arbetslöshetsdagpenning. Syftet med arbetsvillkoret är att visa att personen i fråga har varit stadigvarande på arbetsmarknaden och fått sin försörjning av sitt förvärvsarbete.

Bestämmelserna om arbetsvillkoret finns i 5 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002). En löntagares arbetsvillkor blir uppfyllt då han eller hon under de närmast föregående 28 månaderna (granskningsperiod) har varit 26 kalenderveckor i sådant arbete som uppfyller arbetsvillkoret. I arbetsvillkoret inräknas de kalenderveckor under vilka personens arbetstid har varit minst 18 timmar och lönen har följt kollektivavtalet. Om det inte finns något kollektivavtal inom branschen, ska lönen för heltidsarbete vara minst 1 187 euro i månaden (2017). Under förutsättningar som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet kan det avvika från det krav som gäller arbetstid per vecka inom branscher där regleringen av arbetstiden avviker från det normala. I statsrådets förordning om verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1330/2002) föreskrivs om uppfyllande av arbetsvillkoret inom undervisningsbranschen, i arbete hemma, i skapande eller framställningsmässigt arbete samt i sportverksamhet.

Inom undervisningsbranschen kan i arbetsvillkoret inräknas varje sådan kalendervecka 1) under vilken arbetstiden per vecka varit minst hälften av det lägsta antalet arbetstimmar per vecka för timlärare i huvudsyssla inom undervisningsområdet i fråga, om det inom undervisningsområdet finns timlärare i huvudsyssla, 2) under vilken arbetstiden varit minst åtta timmar, om det inom undervisningsområdet inte finns timlärare i huvudsyssla.

Med arbetstid avses antalet arbetstimmar under en kalendervecka eller den genomsnittliga arbetstid per vecka som månadslönen baserar sig på.

I fråga om en sådan person i arbetsförhållande som i sitt hem utför arbete åt en utomstående arbetsgivare kan i arbetsvillkoret inräknas varje kalendervecka under vilken hans eller hennes lön varit minst tre fjärdedelar av den minimilön som enligt kollektivavtalet för branschen i

fråga betalas till en fullt arbetsför person som fyllt 18 år eller, om inget kollektivavtal finns, minst 890 euro i månaden.

I ett arbetsförhållande som understiger en månad där det skapande konstnärliga arbetet eller framställningssättet är av avgörande betydelse kan i arbetsvillkoret inräknas varje kalendervecka under vilken den skattepliktiga inkomsten för detta arbete under en månads granskningsperiod varit minst 1 187 euro.

I det arbetsvillkor som är en förutsättning för att grunddagpenning ska kunna beviljas kan inräknas varje kalendervecka när det gäller sådan idrottsverksamhet där den skattepliktiga inkomst som personen i fråga fått för sitt idrottsutövande under en granskningsperiod av en månad har uppgått till minst 1 187 euro.

När det beräknas om arbetsvillkoret är uppfyllt ska enligt 5 kap. 4 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa i arbetsvillkoret inräknas 75 procent av de kalenderveckor då personen har varit i lönesubventionerat arbete. I arbetsvillkoret inräknas inte arbete som en person utfört medan han eller hon fått partiell sjukdagpenning.

En företagares arbetsvillkor blir uppfyllt då han eller hon under de närmast föregående 48 månaderna (granskningsperiod) i sammanlagt 15 månader har arbetat som företagare. Varje period som personen har arbetat som företagare inräknas endast en gång i arbetsvillkoret. I arbetsvillkoret inräknas de månader under vilka personens arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare, lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för arbetstagare har uppgått till sammanlagt minst 1 047 euro (2017).

Nivån på arbetslöshetsförmånerna

Grunddagpenningen är 32,40 euro per dag 2017. Den höjs med 5,23 euro för ett barn under 18 år som försörjs, med 7,68 euro för två barn och med 9,90 euro för tre eller flera barn. Dessutom kan en förhöjningsdel på 4,74 euro per dag betalas ut i anslutning till grunddagpenningen. Arbetsmarknadsstödet är lika stort som grunddagpenningen, men de egna eller föräldrarnas inkomster kan sänka arbetsmarknadsstödet belopp. Arbetslöshetsförmåner betalas för fem dagar i veckan. Grunddagpenningen är utan höjningar i genomsnitt 697 euro i månaden.

Den inkomstrelaterade dagpenningen består av en grunddel, som är lika stor som grunddagpenningen, och en förtjänstdel. Förtjänstdelen utgör 45 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. När lönen per månad är större än 95 gånger grunddelen, är förtjänstdelen i fråga om den del av dagslönen som överskrider denna gräns 20 procent. Beloppet av den inkomstrelaterade dagpenningen med barnförhöjning är högst 90 procent av den dagslön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen, dock minst lika stort som grunddelen med eventuell barnförhöjning.

Den förhöjda förtjänstdelen utgör 55 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. När lönen per månad är större än 95 gånger grunddelen, är förtjänstdelen i fråga om den del av dagslönen som överskrider denna gräns 25 procent. Beloppet av den inkomstrelaterade dagpenningen med barnförhöjning är då högst lika stort som den dagslön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen, dock minst lika stort som grunddelen med eventuell barnförhöjning.

En förhöjningsdel och förhöjd förtjänstdel betalas för högst 200 dagar under tiden för sysselsättningsfrämjande service som överenskommit i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter en sysselsättningsplan.

Självrisktid

Arbetslöshetsförmån betalas ut efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt sju fulla arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor. Självrisktiden föreläggs en gång per maximal utbetalningstid för arbetslöshetsdagpenning.

Självrisktiden föreläggs dock inte om dagpenningsperiodens maximitid börjar inom ett år från det att den föregående maximitiden började och om självrisktiden förelades när den föregående dagpenningsperiodens maximitid började.

I fråga om arbetsmarknadsstödet föreläggs dock ingen självrisktid om en person börjar få arbetsmarknadsstöd genast efter det att maximitiden för arbetslöshetsdagpenningen gått ut.

Sysselsättningsfrämjande service

I 1 kap. 5 § 15 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa definieras sysselsättningsfrämjande service. Med sysselsättningsfrämjande service avses enligt bestämmelsen jobbsökarträning, karriärträning, arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda studier enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, prövning enligt 4 kap. 5 § 1 mom. 1 och 2 punkten i den lagen, frivilliga studier enligt 22—24 § i lagen om främjande av integration och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

3 Målsättning, alternativ för genomförandet och de viktigaste förslagen

Propositionens målsättning är att öka sysselsättningen genom att sporra arbetslösa arbetssökande till att vara aktiva och ta egna initiativ när de söker arbete under hela arbetslöshetsperioden. Målet med de nya självriskdagarna är att arbetslösa i större utsträckning ska söka sig även till kortvarigt arbete och deltidsarbete, vilket i sin tur syftar till att förhindra att arbetslösheten blir långvarig. Den föreslagna modellen ska gälla både sådana som får arbetslöshetsdagpenning och sådana som får arbetsmarknadsstöd.

De nya självriskdagarna kan också genomföras som faktiska självriskdagar, dvs. under den tid som arbetslöshetsförmån inte betalas, i stället för det avdrag på 4,65 procent som görs på förmånen. En självriskdag i form av tid innebär för den som får jämkad dagpenning att den s.k. beräknade arbetsinkomsten används som inkomst under jämningsperioden, och därför kan det valda alternativet betraktas som ett klarare genomförandalternativ både med tanke på den som ansöker om en förmån och den som verkställer den. Som ett alternativ för genomförandet ska det också granskas vad som händer med de eftersträvade sysselsättningseffekterna om inga ändringar görs. Om förslagets sporrande effekt uteblir uppskattas det leda till att de sysselsättningseffekter som eftersträvas inte uppnås.

I den föreslagna modellen minskar antalet självriskdagar i början av arbetslösheten och ökar senare under arbetslösheten, om arbetssökanden inte i tillräcklig omfattning har varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service. Arbetssökandens aktivitet ska kontrolleras i perioder på 65 utbetalningsdagar för arbetslöshetsförmånen, vilket motsvarar ungefär tre månaders oavbruten arbetslöshet. Om arbetssökanden inte har varit tillräckligt aktiv under granskningsperioden ska arbetslöshetsförmånen betalas nedsatt med 4,65 procent för de följande 65 utbetalningsdagarna. Detta motsvarar en självriskdag per månad.

En person ska anses ha varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service i tillräcklig omfattning om han eller hon under en kalendervecka har varit i arbete som räknas in i arbets-

villkoret, om han eller hon under fyra på varandra följande veckor varit i arbete sammanlagt så mycket att arbetet utfört under en kalendervecka skulle räknas in i arbetsvillkoret eller om han eller hon under de 65 utbetalningsdagarna har deltagit i sysselsättningsfrämjande service under sammanlagt fem dagar. Om personen har arbetat som företagare ska han eller hon anses ha varit i arbete i tillräcklig omfattning om han eller hon i företagsverksamheten har tjänat in sammanlagt minst 23 procent av den månadsinkomst som krävs för arbetsvillkoret för företagare enligt 5 kap. 7 § 1 mom.

För att förhindra dubbla påföljder, oberoende av om personen under granskningsperioden har varit aktiv på det sätt som avses i 3 mom. eller inte, föreslås att arbetslöshetsförmånen alltid ska betalas till fullt belopp under 65 utbetalningsdagar efter en sådan period då det inte är möjligt att få förmånen på grund av en i 2 a kap. avsedd tid utan ersättning. Eftersom dagar då arbetslöshetsförmån inte betalas på grund av en begränsning som gäller jämkad dagpenning eller på grund av heltidsarbete eller sysselsättning i företagsverksamhet på heltid inte ska räknas in i utbetalningsdagarna för förmånen, föreslås det också att arbetslöshetsförmånen efter en sådan period alltid ska betalas till fullt belopp under 65 dagar. Dessa 65 utbetalningsdagar som följer på en tid utan ersättning eller sysselsättning ska utgöra följande granskningsperiod då aktiviteten kontrolleras.

Minskningen av antalet självriskdagar i början av arbetslösheten från sju till fem dagar förbättrar nivån på det utkomstskydd för arbetslösa som betalas under de första tre månaderna efter arbetslöshetens början. Efter det är nivån på dagpenningen beroende av om personen varit tillräckligt aktiv.

Det är mycket svårt att bedöma vilken sysselsättande effekt den föreslagna modellen har. I arbetsgruppens promemoria har sysselsättningen beräknats öka med 5 000–12 000 årsverken för dem som får inkomstrelaterad dagpenning. Sannolikt kommer den sysselsättande effekten att ligga någonstans mellan dessa två ytterligheter.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Konsekvenser för medborgarna

Aktiveringsmodellen innebär att antalet självriskdagar minskar i början av arbetslösheten, medan antalet självriskdagar ökar efter de tre första månaderna av arbetslöshet. Förmånstagen kan själv påverka de sistnämnda självriskdagarna. Minskningen av antalet självriskdagar i början av arbetslösheten från sju till fem dagar förbättrar nivån på det utkomstskydd för arbetslösa som betalas under de första tre månaderna efter arbetslöshetens början. Den första 65 dagar långa utbetalningsperioden ska utgöra den första granskningsperioden. Om den som är arbetslös inte under denna tid uppfyller kravet på aktivitet ska utkomstskyddet för arbetslösa under de följande tre månaderna innefatta en självriskdag per månad. Dagpenningen sänks med andra ord med 4,65 procent. Denna betalningsperiod fungerar i sin tur som granskningsperiod för den följande utbetalningsperioden på 65 dagar.

Det är möjligt att uppfylla kravet på aktivitet på många olika sätt. Kravet kan uppfyllas redan om personen är i arbete tre arbetsdagar under fyra veckor, och därmed sporrar modellen till att ta emot också korta vikariat eller tidsbundna arbeten. Om modellen i enlighet med målen sporrar till fortgående aktivitet, kommer det inte att ske någon som helst förändring i nivån på utkomstskyddet för arbetslösa. Om en person tar emot korta anställningar kan detta leda till mera stadigvarande sysselsättning och därmed förebygga långtidsarbetslöshet.

År 2016 fick ca 337 000 personer inkomstrelaterad dagpenning, ca 81 600 personer grunddagpenning och ca 306 500 personer arbetsmarknadsstöd. Den effekt som en förmånsdag har på

den förmån som betalas är 4,65 procent. Om kravet på aktivitet inte blir uppfyllt är effekten på förmånen för den som får grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd utan förhöjningsdelar ca 32,40 euro i månaden, vilket betyder att det stöd som betalas per månad minskar från ca 697 euro till 664 euro. För den som får inkomstrelaterad dagpenning är effekten i genomsnitt ca 66 euro, vilket betyder att dagpenningen minskar från uppskattningsvis ca 1 420 euro i månaden till 1 353 euro. För den som får inkomstrelaterad dagpenning är effekten beroende av inkomsterna före arbetslösheten. Vid en inkomst på 1 000 euro före arbetslösheten är effekten ca 38 euro, vid en inkomst på 2 000 euro ungefär 58 euro och vid en inkomst på 3 000 euro ca 78 euro i månaden när eventuella förhöjningsdelar inte beaktas.

Huruvida nivån på dagpenningen förblir oförändrad påverkas förutom av den arbetslösa arbetssökandens egen aktivitet också av antalet arbetsplatser och typen av arbetsplatser som står till buds. Om det på orten finns kortvariga arbetsplatser som lämpar sig för arbetssökanden är det naturligtvis lättare att bli sysselsatt än i regioner där sådana arbetsplatser inte finns. Också TE-byråernas möjligheter att erbjuda lönesubventionerat arbete eller sysselsättningsfrämjande service varierar i olika delar av landet.

4.2 Ekonomiska konsekvenser

Aktiveringsmodellens effekter är beroende av hur väl målen med modellen uppnås. Modellen förbättrar dock de offentliga finanserna både när målet att i större utsträckning aktivera arbetslösa uppnås och när modellen inte har någon effekt på de arbetslösas aktivitet. Detta beror på att effekterna av båda ytterligheterna stärker de offentliga finanserna antingen genom att utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa minskar eller genom att sysselsättningen ökar.

År 2016 betalades inkomstrelaterad dagpenning till ett belopp av ca 2 707 miljoner euro. Grunddagpenning betalades till ett belopp av ca 338 miljoner euro och arbetsmarknadsstöd till ett belopp av ca 1 832 miljoner euro.

Besparingen i den inkomstrelaterade dagpenningen har uppskattats med både Statistikcentralens mikrosimuleringsmodell SISU och på basis av Finansinspektionens statistik om utkomstskyddet för arbetslösa 2015. I båda fallen är uppskattningarna ungefär lika stora.

Förkortningen av självrisktiden för den inkomstrelaterade dagpenningen med två dagar ökar utgifterna för förtjänstskyddet med ca 37 miljoner euro. När det gäller den inkomstrelaterade dagpenningen leder självriskdagarna till att utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa minskar med högst ca 70 miljoner euro, om ändringen inte har någon som helst effekt på aktiveringen av de arbetslösa. För alla dem som under granskningsperioden på 65 utbetalningsdagar för arbetslöshetsdagpenningen inte har varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service sänks då den inkomstrelaterade dagpenningen efter tre månader med en självriskdag under varje betalningsperiod på en månad. I praktiken genomförs detta genom att förmånen sänks med 4,65 procent. Vid bedömningarna har man utgått från att kravet på sysselsättning uppfylls för dem som får jämkad dagpenning. För att dagpenningen ska jämkas måste lönen per månad överstiga det skyddade beloppet på 300 euro. I sådana fall uppfylls sannolikt också kravet på sysselsättning. Vid bedömningarna har man dessutom utgått från att kravet på för sysselsättning uppfylls för dem som deltar i sysselsättningsfrämjande service. Enligt arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik har den genomsnittliga längden på den sysselsättningsfrämjande servicen varierat mellan 20 och 160 dagar. Korta perioder på mindre än en månad förekommer i synnerhet inom arbetskraftsutbildningen och arbetssökningsträning och långa perioder i synnerhet inom frivilliga studier. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte varade i genomsnitt ca 14 veckor. I praktiken uppfyller alltså all sysselsättningsfrämjande service kravet på aktivitet.

Aktiveringsmodellen gäller också grundskyddet, dvs. grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet. Förkortningen av självrisktiden ökar utgifterna för förmånerna inom grundskyddet med 6 miljoner euro. Om modellen inte har någon som helst effekt på de arbetslösas beteende uppgår besparingen i utgifterna för arbetsmarknadsstödet till uppskattningsvis ca 33 miljoner euro och i utgifterna för grunddagpenningen till ca 5 miljoner euro. Kommunerna deltar i finansieringen av arbetsmarknadsstödet för personer som varit länge arbetslösa. Av besparingarna i arbetsmarknadsstödet är kommunernas andel därmed ca 8 miljoner euro och statens andel ca 25 miljoner euro. I och med att aktiveringsmodellen innebär att självriskdagarna också utsträcks till de arbetslösas grundskydd kommer också utkomststödet, bostadsbidraget och beskattningen att påverkas. Dessa effekter har bedömts med hjälp av mikrosimulationsmodellen SISU. Utgifterna för bostadsbidraget ökar med uppskattningsvis 4 miljoner och utgifterna för utkomststödet med uppskattningsvis 10 miljoner euro.

I tabellerna nedan beskrivs modellens yttersta effekter på eller maximala besparingar i utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa i sådana situationer då mottagarna av arbetslöshetsförmåner inte aktiveras i större utsträckning än för närvarande. Som mest ger modellen en besparing på ca 53 miljoner euro i de offentliga finanserna, om man beaktar både effekten av att självrisktiden blir kortare och den maximala besparing som aktiveringsmodellen ger. En annan ytterlighet är att alla arbetslösa aktiveras, varvid utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa inte ändras alls, medan förkortningen av självrisktiden ökar förmånsutgifterna med ca 35,8 miljoner euro.

I tabellen nedan finns ett sammandrag av de kalkylerade maximala besparingarna som aktiveringsmodellen ger.

FÖRÄNDRINGAR I FÖRMÅNSUTGIFTERNA OCH ANDRA UTGIFTER

Förändring i utgifterna för inkomstrelaterad dagpenning, mn €
Förändring i avgiften till PSC, mn €
Förändring i utgifterna för grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd, mn €
Förändring i utkomststödet, mn €
Förändring i det allmänna bostadsbidraget, mn €
Förändring i förmånsutgifterna i de offentliga finanserna sammanlagt, mn €

Aktiveringsmodellen maximalt
Förkortningen av självrisktiden med två dagar
Förändringar sammanlagt

FINANSIERING

Finansieringsandelar för utkomstskyddet för arbetslösa
Utkomststöd, staten
Utkomststöd, kommunerna
Allmänt bostadsbidrag, staten

AFF (inkl. avgiften till PSC)
Arbetslöshetskassorna
Staten, förtjänstskydd
Staten, grundskydd
Kommunerna, arbetsmarknadsstöd

Aktiveringsmodellen maximalt
Förkortningen av självrisktiden med två dagar
Förändringar sammanlagt

Förändring i skatteutfallet
FÖRÄNDRINGAR I DEN FINANSIELLA STÄLLNINGEN SAMMANLAGT

Staten, skatt
Kommunerna, skatt
Staten, sammanlagt
Kommunerna, sammanlagt
Socialskyddsfonderna, sammanlagt

Aktiveringsmodellen maximalt
Förkortningen av självrisktiden med två dagar
Förändringar sammanlagt

Med tanke på effekterna av modellen är den andra ytterligheten i fråga om det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa att alla arbetslösa blir sysselsatta eller deltar i sysselsättningsfrämjande service på det sätt som kravet på aktivitet förutsätter. I praktiken betyder detta att en person under tre månader ska vara sysselsatt i 3—5 dagar eller delta i sysselsättningsfrämjande service i 5 dagar. Det blir ingen besparing i utgifterna för förmånerna inom det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa om förmånstagarnas inkomster per månad inte överstiger det skyddade beloppet på 300 euro, men den sysselsättande effekten är grovt räknat ca 10 000 årsverken. Om förmånstagarnas lön per månad överstiger det skyddade beloppet på 300 euro jämkas den inkomstrelaterade dagpenningen och utgifterna för förtjänstskyddet minskar.

Det är mycket osannolikt att modellen inte sporrar någon till förvärvsarbete eller till aktiveringsåtgärder i större utsträckning än för närvarande. Ju större andel som aktiveras av dem som omfattas av utkomstskyddet för arbetslösa under arbetslöshetstiden, desto mindre blir ändringen i utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa. År 2016 fick i genomsnitt 30 600 personer per månad jämkad inkomstrelaterad dagpenning för sammanlagt 7,9 miljoner dagar. Andelen jämkade dagar av alla dagar var ca 19 procent. Modellen är kalkylmässigt kostnadsneutral med tanke på det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa när ungefär 50 procent av dem som för närvarande får inkomstrelaterad dagpenning för passiv tid blir aktiverade. I dessa fall är tilläggskostnaden för förkortningen av självrisktiden och besparingen till följd av aktiveringsmodellens självriskdagar stort sett lika stora.

När det gäller grundskyddet kommer modellen med stor sannolikhet att minska utgifterna i de offentliga finanserna eftersom en förkortning av självrisktiden i början av arbetslösheten gäller ett avsevärt mindre antal personer är självriskdagarna enligt den nya aktiveringsmodellen på grund av förmånernas olika struktur. När det gäller arbetsmarknadsstödet är den största andelen nya mottagare sådana att maximitiden för arbetslöshetsdagpenning har gått ut och självrisktiden för erhållande av förmånen i början av arbetslöshetstiden inte kommer på nytt och därmed inte förkortar självrisktiden. Å andra sidan finns det inte någon maximitid i arbetsmarknadsstödet och bland dem som får arbetsmarknadsstöd finns det ett stort antal personer som fått förmånen under en lång tid. Efter arbetslöshetens början när betalningen av en för-

mån fortsätter är antalet potentiella nya självriskdagar alltså många i förhållande till den förkortade självrisktiden i arbetslöshetens början. När det gäller grundskyddet kräver modellen alltså mycket stor aktivitet för att vara kostnadsneutral.

År 2016 fick i genomsnitt 7 600 personer per månad jämkad grunddagpenning för totalt 2,0 miljoner dagar. Andelen jämkade dagar av alla dagar var 19 procent. I genomsnitt ca 13 200 personer per månad jämkat arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 3,4 miljoner dagar. Andelen jämkade dagar av alla dagar var ca 7 procent. Om uppskattningen är att mottagare av grunddagpenning i genomsnitt är lika aktiva som mottagare av inkomstrelaterad dagpenning och aktiviteten hos dem som får arbetsmarknadsstöd är hälften så stor, leder aktiveringsmodellen till en besparing i statens utgifter med sammanlagt knappt 10 miljoner euro. Besparingen i utgifterna för arbetsmarknadsstödet uppgår till uppskattningsvis ca 25 miljoner euro och i utgifterna för grunddagpenningen till ca 3 miljoner euro. Kommunerna deltar i finansieringen av arbetsmarknadsstödet för personer som varit länge arbetslösa. Av besparingarna i arbetsmarknadsstödet är kommunernas andel därmed ca 6 miljoner euro och statens andel ca 19 miljoner euro. Utgifterna för bostadsbidraget ökar med uppskattningsvis 3 miljoner och utgifterna för utkomststödet med uppskattningsvis 7 miljoner euro, varav kommunernas andel är hälften.

I tabellerna nedan beskrivs modellens effekt i sådana situationer då antagandet är att ca hälften av dem som får inkomstrelaterad dagpenning och grunddagpenning och ungefär en fjärdedel av dem som får arbetsmarknadsstöd, som för närvarande får förmånen för en passiv tid, kommer att uppfylla kravet på aktivitet.

I tabellen nedan finns ett sammandrag av den kalkylerade situation då aktiveringsmodellen är kostnadsneutral.

FÖRÄNDRINGAR I FÖRMÅNSUTGIFTERNA OCH ANDRA UTGIFTER

Förändring i utgifterna för inkomstrelaterad dagpenning, mn €

Förändring i avgiften till PSC, mn €

Förändring i utgifterna för grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd, mn €

Förändring i utkomststödet, mn €

Förändring i det allmänna bostadsbidraget, mn €

Förändring i förmånsutgifterna i de offentliga finanserna sammanlagt, mn €

Aktiveringsmodellen, aktiviteten 25–50 %

Förkortningen av självrisktiden med två dagar

Förändringar sammanlagt

FINANSIERING

Finansieringsandelar för utkomtskyddet för arbetslösa

Utkomststöd, staten

Utkomststöd, kommunerna

Allmänt bostadsbidrag, staten

AFF (inkl. avgiften till PSC)

Arbetslöshetskassorna

Staten, förtjänstskydd

Staten, grundskydd

Kommunerna, arbetsmarknadsstöd

Aktiveringsmodellen

Förkortningen av självrisktiden med två dagar

Förändringar sammanlagt

4.3 Konsekvenser för myndigheterna

Uppföljningen av tiden i arbete och ändringarna i nivån på arbetslöshetsdagpenningen ökar arbetet för dem som betalar arbetslöshetsförmåner, Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna. Målet har varit att utforma den föreslagna aktiveringsmodellen så att ökningen i arbetsmängden är så liten som möjligt. De som betalar ut arbetslöshetsförmåner följer redan nu hur länge en person varit i arbete och deltagit i sysselsättningsfrämjande service. I och med att också annat arbete än sådant som räknas in i arbetsvillkoret betraktas som tillräcklig tid i arbete måste den som betalar ut en förmån följa upp också dessa arbeten och registrera dem i utbetalningssystemet. Även de beslut som fattas när dagpenningbeloppet ändras kommer att öka. Detta ger mer arbete jämfört med nuläget.

Om modellen når sitt mål och leder till fler kortvariga arbeten ger också detta mer arbete åt dem som betalar ut en förmån eftersom betalning av en jämkad arbetslöshetsförmån kräver mera behandlingsarbete än betalning av en förmån till en helt och hållet arbetslös.

Som helhet betraktat kommer det arbete som behövs vid behandlingen av en arbetslöshetsförmån att öka till följd av den föreslagna modellen. Den ökning i arbetsmängden som uppföljningen av tiden i arbete och besluten om nivån på arbetslöshetsförmånen medför bedöms dock inte vara betydande.

5 Beredningen av propositionen

Denna regeringsproposition grundar sig på den modell som föreslagits av statssekreterare Hetemäkis arbetsgrupp och den har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. Centrala arbetsmarknadsorganisationer och Företagarna i Finland rf har hörts vid beredningen. Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf har inte deltagit i beredningen. Yttranden om propositionen har begärts av Folkpensionsanstalten, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf, Akava rf, Finlands näringsliv rf, Kommunala arbetsmarknadsverket och Företagarna i Finland rf.

Om remissyttrandena...

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2018 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

5 kap. Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

13 §. Självrisktid. Det föreslås att den självrisktid som det föreskrivs om i 1 mom. förkortas från sju dagar till fem dagar. I övrigt motsvarar bestämmelsen den gällande lagen.

6 kap. Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

3 a §. Betalning av arbetslöshetsdagpenning till nedsatt belopp. Det föreslås att en ny 3 a § fogas till lagen. I 1 mom. föreskrivs det om en nedsättning av arbetslöshetsdagpenningen i sådana situationer då en person under den tidsperiod då han eller hon har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 65 utbetalningsdagar inte i tillräcklig omfattning har varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service.

Med utbetalningsdagar avses sådana vardagar för vilka förmånstagaren betalas arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd till fullt, jämkat eller nedsatt belopp.

När arbetslöshetsdagpenning har betalats för 65 dagar ska det kontrolleras om personen i tillräcklig omfattning har varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service under de 65 dagar då arbetslöshetsdagpenning har betalats. Om så är fallet ska dagpenningen betalas till normalt belopp för de följande 65 utbetalningsdagarna, varefter personens aktivitet under dessa 65 dagar på nytt kontrolleras. I en följd motsvarar de 65 utbetalningsdagarna ungefär tre månader.

Om en person inte i tillräcklig omfattning har varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service under granskningsperioden, betalas arbetslöshetsdagpenningen till nedsatt belopp för de följande 65 utbetalningsdagarna. I 2 mom. föreskrivs det om storleken på nedsättningen och om storleken på den arbetslöshetsförmån på vilken nedsättningen görs. Nedsättningen är 4,65 procent, vilket motsvarar en självriskdag per månad. Nedsättningen ska gälla både den inkomstrelaterade dagpenningen och grunddagpenningen. Nedsättningen görs på personens fulla arbetslöshetsdagpenning, eventuell barnförhöjning och förhöjd förtjänstdel eller förhöjningsdel medräknade. Om en person har betalats nedsatt arbetslöshetsdagpenning för de föregående 65 dagarna ska denna nedsatta arbetslöshetsdagpenning inte mera nedsättas, utan en eventuell nedsättning görs på den fulla arbetslöshetsdagpenningen. En person som under två på varandra följande granskningsperioder på 65 dagar inte i tillräcklig omfattning har varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service ska alltså för sammanlagt 130 dagar betalas en arbetslöshetsdagpenning som är nedsatt med 4,65 procent.

I 3 mom. anges när en person ska anses ha varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service i tillräcklig omfattning. Enligt momentets 1 punkt ska en person anses ha varit i arbete i tillräcklig omfattning om han eller hon under fyra på varandra följande kalenderveckor har varit i arbete sammanlagt så mycket att arbetet utfört under en kalendervecka skulle utgöra en sådan kalendervecka som räknas in i arbetsvillkoret. Det arbete som krävs kan alltså utföras under 1—4 kalenderveckor. Enligt huvudregeln krävs det 18 timmars arbete under en kalendervecka för att arbetsvillkoret ska bli uppfyllt. Enligt bestämmelserna kan undantag från denna huvudregel göras inom branscher där regleringen av arbetstiden avviker från det normala. Arbetsvillkoret kan uppfyllas med kortare arbetstid än 18 timmar eller på basis av inkomsterna.

I 2 punkten anges när en företagare ska anses ha varit i arbete i tillräcklig omfattning. Det arbete som räknas in i arbetsvillkoret för företagare fastställs på basis av arbetsinkomsterna. Varje månad då arbetsinkomsten under 2017 är minst 1 047 euro räknas in i arbetsvillkoret. För att arbetsvillkoret ska vara likadant för företagare och löntagare är det för att en företagare ska behålla nivån på dagpenningen tillräckligt om han eller hon under fyra på varandra följande kalenderveckor tjänar in ett belopp som motsvarar arbetsinkomsten under en vecka, vilket är 23 procent av det belopp som per månad krävs för arbetsvillkoret för företagare. Inkomsten anses vara intjänad under en period av fyra veckor enligt utbetalningsdagen.

I 3 punkten anges när en person ska anses ha deltagit tillräckligt länge i sysselsättningsfrämjande service. Fem dagar i sysselsättningsfrämjande service ska vara en tillräcklig tid. Hur länge servicen varar ska beräknas på basis av servicens anmälda längd, inte på basis av de faktiska dagarna som personen deltagit. Om det t.ex. ordnas rehabiliterade arbetsverksamhet under två hela kalenderveckor under granskningsperioden på 65 dagar och verksamheten är ordnad så att arbetsverksamheten är två dagar per vecka, ska personen på basis av den anmälda längden anses ha deltagit 10 dagar i sysselsättningsfrämjande service. Med sysselsättningsfrämjande service avses sådan sysselsättningsfrämjande service som definieras i 1 kap. 5 § 15 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

I 4 mom. föreskrivs det om hur granskningsperioden på 65 dagar börjar. En ny granskningsperiod på 65 dagar börjar när en person efter att ha uppfyllt arbetsvillkoret betalas arbetslöshetsdagpenning för första gången. I praktiken börjar perioden den första utbetalningsdagen, vilken kan föregås av t.ex. en självrisktid som eventuellt förelagts. Om arbetsvillkoret har uppfyllts ska förmånen för de första 65 utbetalningsdagarna betalas till fullt belopp oberoende av förmånssökandens situation på arbetsmarknaden före den första utbetalningsdagen. Den första utbetalningsdagen kan alltså följa på t.ex. en av godtagbar orsak inträffad frånvaro från arbetsmarknaden. Det avgörande är att arbetsvillkoret är uppfyllt. Följande granskningsperiod börjar vid utgången av den föregående perioden på 65 utbetalningsdagar.

I momentet föreskrivs också om i vilka situationer den första granskningsperioden, för vilken arbetslöshetsdagpenningen betalas till fullt belopp, börjar från början. Granskningsperioden börjar på nytt från början och arbetslöshetsdagpenningen betalas till fullt belopp när en person på nytt blir mottagare av arbetslöshetsdagpenning efter en över två veckor lång period med heltidsarbete eller en över två veckor lång period med sysselsättning på heltid i företagsverksamhet. Granskningsperioden ska också börja på nytt från början om en person blir mottagare av arbetslöshetsdagpenning efter det att personens jämkade arbetslöshetsdagpenning har förvägrats antingen på grund av att arbetstiden har överstigit 80 procent av den inom branschen tillämpade maximiarbetstiden för arbetstagare i heltidsarbete eller på grund av att jämkad dagpenning inte betalas till följd av en begränsning som avses i 4 kap. 5 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Dessutom ska granskningsperioden börja från början och arbetslöshetsdagpenning betalas till fullt belopp om arbetslöshetsdagpenningen inte kan betalas på grund av en tid utan ersättning enligt 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

I 5 mom. föreskrivs om ett undantag från det krav på tillräcklig aktivitet för erhållande av full arbetslöshetsdagpenning som avses i 3 mom. Huvudregeln är att det krävs aktivitet under den tid då en person får en arbetslöshetsförmån. Sådana dagar då en person har en s.k. godtagbar orsak att vara borta från arbetsmarknaden och för vilka han eller hon därmed inte heller får arbetslöshetsdagpenning förutsätts det alltså inte att personen har varit i arbete under den tid som avses i paragrafen.

Den tid då en person utan att ha rätt till någon primär förmån på basis av arbetsoförmåga väntar på ett beslut om en förmån i första instans, dvs. pensionsanstalten, är dock inte bara en godtagbar orsak att vara borta från arbetsmarknaden, utan betraktas även som en tid för vilken

arbetslöshetsdagpenning kan betalas om de övriga villkoren är uppfyllda och om personen anmäler sig som arbetslös arbetssökande. I dessa situationer har det inte ännu avgjorts om personen ska betraktas som arbetsoförmögen på det sätt som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller inte. Efter pensionsbeslutet är personens rätt till arbetslöshetsdagpenning beroende av beslutet. Om invalidpension beviljas till fullt belopp, har personen inte rätt till någon arbetslöshetsförmån. Om delinvalidpension beviljas eller ansökan avslås kan personen ha rätt till en arbetslöshetsförmån.

Av denna orsak ska en person fram till dess att den första instansen, dvs. pensionsbolaget, meddelar sitt beslut inte vara skyldig att på det sätt som anges i 3 mom. vara aktiv på arbetsmarknaden även om han eller hon får arbetslöshetsdagpenning. Om ansökan om invalidpension avslås krävs det för att personen ska få full arbetslöshetsdagpenning efter att beslutet meddelats att personen är aktiv på det sätt som avses i 3 mom. under den normala perioden på 65 utbetalningsdagar. För tydlighetens skull ska skyldigheten att vara aktiv på det sätt som avses i 3 mom. börja från ingången av månaden efter den då pensionsbolaget meddelade sitt beslut. Under denna första granskningsperiod betalas arbetslöshetsdagpenningen till fullt belopp.

En person som får både delinvalidpension och en arbetslöshetsförmån ska däremot ha normal skyldighet att vara aktiv. Detta eftersom även en person som får delinvalidpension på nytt måste uppfylla arbetsvillkoret för att förnya rätten till arbetslöshetsdagpenning för maximitiden. I och med att det är till fördel för delinvalidpensionstagaren att han eller hon på nytt uppfyller arbetsvillkoret ligger kravet på aktivitet i linje med de övriga faktorer som påverkar personens situation.

5 a §. Företagares rätt till förhöjd förtjänstdel. I paragrafens hänvisningsbestämmelse föreslås en teknisk ändring. I övrigt motsvarar bestämmelsen den gällande lagen.

7 kap. Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

Det föreslås att en ny 5 a § fogas till lagen. Paragrafens 1, 2 och 3 mom. samt 5 mom. motsvarar förslaget till 5 kap. 3 a § 1—3 och 5 mom.

I 4 mom. föreslås att granskningsperioden på 65 utbetalningsdagar för arbetsmarknadsstödet börjar när en person börjar få arbetsmarknadsstöd. Om den maximala utbetalningstiden för arbetslöshetsdagpenning går ut och en person övergår till arbetsmarknadsstöd, börjar granskningsperioden den första dagen för utbetalning av arbetsmarknadsstödet, och de dagar då arbetslöshetsdagpenning betalats beaktas inte. Arbetsmarknadsstödet betalas under denna period till fullt belopp. Följande granskningsperiod börjar vid utgången av den föregående granskningsperioden. I övrigt motsvarar momentet förslaget till 5 kap. 3 a § 4 mom.

Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

I 6 kap. 3 a § 3 mom. föreslås att granskningsperioden på 65 utbetalningsdagar för arbetslöshetsdagpenningen ska börja när arbetsvillkoret är uppfyllt. I 7 kap. 5 a § 3 mom. föreslås att granskningsperioden på 65 utbetalningsdagar för arbetsmarknadsstödet ska börja när utbetalningen av arbetsmarknadsstödet börjar. För att påskynda effekterna av lagens ikraftträdande och för att göra verkställigheten tydligare föreslås att när lagen träder i kraft ska den första granskningsperioden för aktiviteten till skillnad från vad som föreskrivs i lagen börja den 1 oktober 2017. Tidsperioden mellan den 1 oktober 2017 och den 31 december 2017 omfattar 65 utbetalningsdagar. Huruvida arbetslöshetsförmånen betalas till fullt eller nedsatt belopp från och med den 1 januari 2018 ska vara beroende av personens aktivitet under den granskningsperiod som upphör den 31 december 2017.

Lagens 5 kap. 13 § 1 mom. och 7 kap. 10 § 1 mom. ska tillämpas om den första dag som räknas med i självrisktiden infaller efter lagens ikraftträdande. Detta innebär att om en del av självrisktiden infaller innan lagen träder i kraft så blir självrisktiden sju dagar.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I förhållande till gällande lagstiftning föreslås i propositionen inga sådana ändringar i villkoren för erhållande av arbetslöshetsförmåner som har betydelse då propositionen bedöms med hänsyn till grundlagen.

De framlagda förslagen anknyter vid bedömningen av lagstiftningsordningen särskilt till 6 § 2 mom., 18 § 2 mom. och 19 § 2 mom. i grundlagen, vilka har beaktats i propositionen.

Ett av propositionens centrala syften är att främja sysselsättningen och förkorta arbetslöshetsperioderna. Det föreslås att systemet för utkomstskydd för arbetslösa ändras så att det bättre än för närvarande sporrar till att återgå till arbetslivet. De föreslagna ändringarna förväntas inverka positivt på sysselsättningen. Sålunda är propositionens syften i enlighet med bestämmelserna om främjande av sysselsättning i 18 § 2 mom. i grundlagen.

Enligt 19 § 2 mom. i grundlagen har var och en rätt till grundläggande försörjning bl.a. vid arbetslöshet. Grundlagsutskottet har av hävd ansett att grundlagen inte i sig är ett hinder för att ställa villkor för en förmån som avser att trygga den grundläggande försörjningen, förutsatt att villkoren uppfyller de allmänna principerna för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna. Utskottet har bl.a. ansett det vara godtagbart att ålägga en arbetslös arbetssökande att delta i åtgärder som upprätthåller arbetsförmågan och främjar sysselsättningen (GrUU 50/2005 rd). Grundlagsutskottet har också ansett det vara möjligt att inte allas försörjning vid arbetslöshet tryggas på samma sätt. Det har ansetts vara möjligt att se över förutsättningarna för erhållande av en förmån som ska räknas till skyddet i 19 § 2 mom. i grundlagen och dess storlek förutsatt att personer för vilka förmånen som helhet betraktad är nödvändig med avseende på utkomstskyddet fortfarande får den till ett tillräckligt stort belopp. Det har ansetts att trygghet enligt 19 § 2 mom. i grundlagen innebär en högre trygghetsnivå än rätten till oundgänglig försörjning och omsorg enligt paragrafens 1 mom.

Förslagen i propositionen innebär att de nuvarande villkoren för erhållande av arbetslöshetsförmåner ändras så att nivån på en arbetslöshetsförmån kan sjunka med 4,65 procent under tre månader, dvs. under 65 utbetalningsdagar, om en person inte i tillräcklig omfattning är i arbete eller deltar i sysselsättningsfrämjande service. Huvudregeln är att en person ska anses ha varit i arbete i tillräcklig omfattning om han eller hon under den tre månader långa granskningsperioden är i arbete i minst 18 timmar under fyra på varandra följande kalenderveckor.

Grundlagsutskottet har efter reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna ansett att av arbetslöshetsförmånerna är arbetslöshetsdagpenningens grunddagpenning och den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel, som är lika stor som grunddagpenningen, samt arbetsmarknadsstödet det slag av sociala trygghetsförmåner som anknyter till 19 § 2 mom. i grundlagen (GrUU 25/2013 rd). De föreslagna ändringarna försvagar inte den grundläggande försörjningen under arbetslöshetstiden så mycket att förslagen skulle vara problematiska med tanke på 19 § 2 mom. i grundlagen. Dessutom har arbetssökanden genom det egna agerandet möjlighet att påverka om dagpenningen sänks.

På de grunder som anförts anser regeringen att propositionen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 5 kap. 13 § 1 mom., 6 kap. 5 a §
och 7 kap. 10 § 1 mom., sådana de lyder, 5 kap. 13 § 1 mom. och 7 kap. 10 § 1 mom. i
lag 1081/2016 och 6 kap. 5 a § i lag 1188/2009, och
fogas till 6 kap. en ny 3 a §, i stället för den 3 a § som upphävts genom lag 1081/2016, och
till 7 kap. en ny 5 a § som följer:

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

13 §

Självrisktid

Arbetslöshetsdagpenning betalas ut efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande
vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt fem fulla arbetsdagar under
högst åtta på varandra följande kalenderveckor. Självrisktiden föreläggs en gång per maximal
utbetalningstid för arbetslöshetsdagpenning enligt 6 kap. 7 §.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

3 a §

Betalning av arbetslöshetsdagpenning till nedsatt belopp

Om en person under den tidsperiod då han eller hon har betalats arbetslöshetsdagpenning för
sammanlagt 65 utbetalningsdagar inte i tillräcklig omfattning har varit i arbete eller deltagit i
sysselsättningsfrämjande service, betalas arbetslöshetsdagpenningen till nedsatt belopp för de
följande 65 utbetalningsdagarna.

Nedsättningen görs på den fulla arbetslöshetsdagpenningen och den uppgår till 4,65 procent.

När en person får arbetslöshetsdagpenning anses han eller hon i tillräcklig omfattning ha va-
rit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service under 65 utbetalningsdagar, om han
eller hon under fyra på varandra följande kalenderveckor

1) har varit i arbete som löntagare sammanlagt så mycket att arbetet utfört under en kalen-
dervecka skulle räknas in i arbetsvillkoret,

2) i företagsverksamhet har tjänat in sammanlagt minst 23 procent av den månadsinkomst
som krävs för arbetsvillkoret för företagare enligt 5 kap. 7 § 1 mom., eller

3) har deltagit fem dagar i sysselsättningsfrämjande service.

Granskningsperioden på 65 utbetalningsdagar för arbetslöshetsdagpenningen börjar när en
person på basis av ett uppfyllt arbetsvillkor betalas arbetslöshetsdagpenning för första gången.
Följande granskningsperiod börjar vid utgången av den föregående granskningsperioden.

Granskningsperiod börjar på nytt från början när en person på nytt blir mottagare av arbetslöshetsdagpenning

- 1) efter att ha varit sysselsatt i heltidsarbete längre än två veckor utan avbrott,
- 2) efter att ha varit sysselsatt på heltid som företagare eller på motsvarande sätt i eget arbete längre än två veckor utan avbrott,
- 3) efter det att arbetslöshetsdagpenningen har förvägrats på grund av en begräsning som avses i 4 kap. 3 § eller 5 § 3 mom.,
- 4) efter en tid utan ersättning enligt 2 a kap.

Om en person ansöker om arbetslöshetsdagpenning för en tid då han eller hon väntar på ett beslut om invalidpension av pensionsanstalten börjar granskningsperioden den första dagen i månaden efter den då pensionsanstalten meddelade sitt beslut och för vilken personen betalas arbetslöshetsdagpenning.

5 a §

Företagares rätt till förhöjd förtjänstdel

En företagare som är berättigad till inkomstrelaterad dagpenning betalas förtjänstdelen under tiden för sysselsättningsfrämjande service på det sätt som föreskrivs i 3 §.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

5 a §

Betalning av arbetsmarknadsstöd till nedsatt belopp

Om en person under den tidsperiod då han eller hon har betalats arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 65 utbetalningsdagar inte i tillräcklig omfattning har varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service, betalas arbetsmarknadsstödet till nedsatt belopp för de följande 65 dagarna.

Nedsättningen görs på det fulla arbetsmarknadsstödet och den uppgår till 4,65 procent.

När en person får arbetsmarknadsstöd anses han eller hon i tillräcklig omfattning ha varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service under 65 utbetalningsdagar, om han eller hon under fyra på varandra följande kalenderveckor

1) har varit i arbete som löntagare sammanlagt så mycket att arbetet utfört under en kalendervecka skulle räknas in i arbetsvillkoret,

2) i företagsverksamhet har tjänat in sammanlagt minst 23 procent av den månadsinkomst som krävs för arbetsvillkoret för företagare enligt 5 kap. 7 § 1 mom., eller

3) har deltagit fem dagar i sysselsättningsfrämjande service.

Den första granskningsperioden på 65 utbetalningsdagar för arbetsmarknadsstödet börjar när en person börjar få arbetsmarknadsstöd. Följande granskningsperiod börjar vid utgången av den föregående granskningsperioden. Granskningsperioden börjar på nytt från början när en person på nytt blir mottagare av arbetsmarknadsstöd

- 1) efter att ha varit sysselsatt i heltidsarbete längre än två veckor utan avbrott,
- 2) efter att ha varit sysselsatt på heltid som företagare eller på motsvarande sätt i eget arbete längre än två veckor utan avbrott,
- 3) efter det att arbetslöshetsdagpenningen har förvägrats på grund av en begräsning som avses i 4 kap. 3 § eller 5 § 3 mom.,
- 4) efter en tid utan ersättning enligt 2 a kap.

Om en person ansöker om arbetsmarknadsstöd för en tid då han eller hon väntar på ett beslut om invalidpension av pensionsanstalten börjar granskningsperioden den första dagen i måna-

den efter den då pensionsanstalten meddelade sitt beslut och för vilken personen betalas arbetsmarknadsstöd.

10 §

Självrisktid

Arbetsmarknadsstöd betalas efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt fem hela arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

Trots det som föreskrivs i 5 kap. 3 a § 4 mom. och 7 kap. 5 a § 4 mom. börjar granskningsperioden på 65 utbetalningsdagar för arbetslöshetsförmånen vid lagens ikraftträdande från och med den 1 oktober 2017.

Bestämmelsen i 5 kap. 13 § 1 mom. och 7 kap. 10 § 1 mom. tillämpas om självrisktiden börjar efter denna lags ikraftträdande.

Helsingfors den 2017

Statsminister

Juha Sipilä

Social- och hälsovårdsminister Pirkko Mattila

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 5 kap. 13 § 1 mom., 6 kap. 5 a §
och 7 kap. 10 § 1 mom., sådana de lyder, 5 kap. 13 § 1 mom. och 7 kap. 10 § 1 mom. i
lag 1081/2016 och 6 kap. 5 a § i lag 1188/2009, och
fogas till 6 kap. en ny 3 a §, i stället för den 3 a § som upphävts genom lag 1081/2016, och
till 7 kap. en ny 5 a § som följer:

Gällande lydelse

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

13 §

Självrisktid

Arbetslöshetsdagpenning betalas ut efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt sju fulla arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor. Självrisktiden föreläggs en gång per maximal utbetalningstid för arbetslöshetsdagpenning enligt 6 kap. 7 §.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

Föreslagen lydelse

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

13 §

Självrisktid

Arbetslöshetsdagpenning betalas ut efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt fem fulla arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor. Självrisktiden föreläggs en gång per maximal utbetalningstid för arbetslöshetsdagpenning enligt 6 kap. 7 §.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

3 a §

Betalning av arbetslöshetsdagpenning till nedsatt belopp

Om en person under den tidsperiod då han eller hon har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 65 utbetalningsdagar inte i tillräcklig omfattning har varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service, betalas arbetslöshetsdagpenningen till

nedsatt belopp för de följande 65 utbetalningsdagarna.

Nedsättningen görs på den fulla arbetslöshetsdagpenningen och den uppgår till 4,65 procent.

När en person får arbetslöshetsdagpenning anses han eller hon i tillräcklig omfattning ha varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service under 65 utbetalningsdagar, om han eller hon under fyra på varandra följande kalenderveckor

1) har varit i arbete som löntagare sammanlagt så mycket att arbetet utfört under en kalendervecka skulle räknas in i arbetsvillkoret,

2) i företagsverksamhet har tjänat in sammanlagt minst 23 procent av den månadsinkomst som krävs för arbetsvillkoret för företagare enligt 5 kap. 7 § 1 mom., eller

3) har deltagit fem dagar i sysselsättningsfrämjande service.

Granskningsperioden på 65 utbetalningsdagar för arbetslöshetsdagpenningen börjar när en person på basis av ett uppfyllt arbetsvillkor betalas arbetslöshetsdagpenning för första gången. Följande granskningsperiod börjar vid utgången av den föregående granskningsperioden. Granskningsperiod börjar på nytt från början när en person på nytt blir mottagare av arbetslöshetsdagpenning

1) efter att ha varit sysselsatt i heltidsarbete längre än två veckor utan avbrott,

2) efter att ha varit sysselsatt på heltid som företagare eller på motsvarande sätt i eget arbete längre än två veckor utan avbrott,

3) efter det att arbetslöshetsdagpenningen har förvägrats på grund av en begränsning som avses i 4 kap. 3 § eller 5 § 3 mom.,

4) efter en tid utan ersättning enligt 2 a kap.

Om en person ansöker om arbetslöshetsdagpenning för en tid då han eller hon väntar på ett beslut om invalidpension av pensionsanstalten börjar granskningsperioden den första dagen i månaden efter den då pensionsanstalten meddelade sitt beslut och för vilken personen betalas arbetslöshetsdagpenning.

Gällande lydelse

5 a §

Företagares rätt till förhöjd förtjänstdel

En företagare som är berättigad till inkomstrelaterad dagpenning betalas förtjänstdelen under tiden för sysselsättningsfrämjande service på det sätt som föreskrivs i 3 b §.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

Föreslagen lydelse

5 a §

Företagares rätt till förhöjd förtjänstdel

En företagare som är berättigad till inkomstrelaterad dagpenning betalas förtjänstdelen under tiden för sysselsättningsfrämjande service på det sätt som föreskrivs i 3 §.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

5 a §

Betalning av arbetsmarknadsstöd till nedsatt belopp

Om en person under den tidsperiod då han eller hon har betalats arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 65 utbetalningsdagar inte i tillräcklig omfattning har varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service, betalas arbetsmarknadsstödet till nedsatt belopp för de följande 65 dagarna.

Nedsättningen görs på det fulla arbetsmarknadsstödet och den uppgår till 4,65 procent.

När en person får arbetsmarknadsstöd anses han eller hon i tillräcklig omfattning ha varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service under 65 utbetalningsdagar, om han eller hon under fyra på varandra följande kalenderveckor

1) har varit i arbete som löntagare sammanlagt så mycket att arbetet utfört under en kalendervecka skulle räknas in i arbetsvillkoret,

2) i företagsverksamhet har tjänat in sammanlagt minst 23 procent av den månadsinkomst som krävs för arbetsvillkoret för företagare enligt 5 kap. 7 § 1 mom., eller

3) har deltagit fem dagar i sysselsättningsfrämjande service.

Den första granskningsperioden på 65 utbetalningsdagar för arbetsmarknadsstödet börjar när en person börjar få arbetsmarknadsstöd. Följande granskningsperiod börjar vid utgången av den föregående granskningsperioden. Granskningsperioden börjar

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

på nytt från början när en person på nytt blir mottagare av arbetsmarknadsstöd

1) efter att ha varit sysselsatt i heltidsarbete längre än två veckor utan avbrott,

2) efter att ha varit sysselsatt på heltid som företagare eller på motsvarande sätt i eget arbete längre än två veckor utan avbrott,

3) efter det att arbetslöshetsdagpenningen har förvägrats på grund av en begräsning som avses i 4 kap. 3 § eller 5 § 3 mom.,

4) efter en tid utan ersättning enligt 2 a kap.

Om en person ansöker om arbetsmarknadsstöd för en tid då han eller hon väntar på ett beslut om invalidpension av pensionsanstalten börjar granskningsperioden den första dagen i månaden efter den då pensionsanstalten meddelade sitt beslut och för vilken personen betalas arbetsmarknadsstöd.

10 §

Självrisktid

Arbetsmarknadsstöd betalas efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt sju hela arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor.

10 §

Självrisktid

Arbetsmarknadsstöd betalas efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt *fem* hela arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Trots det som föreskrivs i 5 kap. 3 a § 4 mom. och 7 kap. 5 a § 4 mom. börjar granskningsperioden på 65 utbetalningsdagar för arbetslöshetsförmånen vid lagens ikraftträdande från och med den 1 oktober 2017.

Bestämmelsen i 5 kap. 13 § 1 mom. och 7 kap. 10 § 1 mom. tillämpas om självrisktiden börjar efter denna lags ikraftträdande.